

Stoppa tjuven!

OM STÖLDER PÅ BYGGARBETSPLATSER**Nr 2013:12*****Ny trend!*****Metallstöder**

Kablar, rör, allt som innehåller koppar stjäls i allt större mängder från byggarbetsplatser. Ett högt marknadspris på koppar har banat väg för organiserade stöldligor.

Det händer varje dag ...

”Vi har råkat ut för olika sorters tillgrepp, både av material och av verktyg och maskiner i containers. Det har inte hjälpt med kraftiga bommar för dörrarna. Det finns hydrauliska verktyg som kan klippa av bommen. Vid ett tillfälle användes en domkraft av den typ som bilbärgare använder för att öppna dörrar på bilvrak. Domkraften sattes bakom bommen och drog ut den genomgående bulsten – cirka 100 mm i diameter – rakt genom bommen.”

Platschef

Allt stjäls!

- Byggmaterial av olika slag stjäls.
- Bygg- och arbetsmaskiner, eldrivna handmaskiner, bilnings- och håltagningsutrustningar, kablar, elcentraler, mätutrustningar stjäls. Byggnadsställningar stjäls.
- Vitvaror, dörrar, garderober, gipsplattor, virke, parkett stjäls.
- Mobiltelefoner, datorer, mätutrustningar stjäls.
- Vid anläggningsbyggen stjäls tyngre maskiner, kompressorer, vibratorer, mobilkranar och diesel.
- Allt stjäls!

1000 småhus stjäls varje år

Det stjäls som aldrig förr på svenska byggarbetsplatser. Material, maskiner och utrustningar för cirka 1,5 miljarder försvinner varje år. Det motsvarar priset för cirka tusen småhus!

Höga kostnader

Det är inte enbart det stulna som utgör en kostnad. Störningar i produktionen, extraarbeten med mera, kostar också.

Det finns dessutom ett stort mörkertal. Mycket som stjäls blir aldrig polisanmält eftersom det upplevs som ett onödigt arbete. Självriskerna är ofta så höga att en anmälan till försäkringsbolaget inte heller lönar sig.

Olika typer av stöder

Stölderna sker på såväl byggarbetsplatser som i maskindepåer och andra uppställningsplatser. De begås inte enbart på grund av dåligt skydd utan är ofta resultatet av noggrant planerade och genomförda aktioner. Denna brottslighet drabbar i första hand byggtreprenörer och maskinuthyrare men som en följd drabbas alla på bygget och till slut även slutkunden.

Byggarbetsplatser utsätts för minst en stöld under byggtiden. Den genomsnittliga kostnaden är 40 000 kr.

Så här går det till

Den organiserade brottsligheten samlar information, planerar, genomför och avyttrar!

Information och planering

Tjuven tar reda på när och var värdefullt gods finns, hur platsen kan angripas och hur godset förvaras. Han tar reda på hur skyddet är uppbyggt och hur stöldgodset kan transporteras bort. Personal med anknytning till bygget, leverantör, transportör eller underentreprenör kan ibland vara inblandad. Alla som arbetar på ett bygge måste vara medvetna om vilken betydelse informationsspridningen har för ett brott.

Genomförande

Externa tillgreppsbrott görs med de vanliga metoderna för inbrott. Tjuven knackar upp låssprintar och bryter upp dörrar och fönster med brytjärn. Han använder skärbrännare till exempel på bommar till containrar eller vinkelslip för att komma igenom en vägg. I mer våldsamma fall använder tjuven bil för att slita bort en fönsterkarm eller en låsbom. Frysmetoden används på lås och kätting. Staket klipps upp.

På vägbyggen, där arbetet bedrivs över större ytor, kan tjuven till exempel stanna en bil, gå ur och lasta in ett dyrt mätinstrument och köra iväg oupptäckt.

Interna brott är oftast tillgreppsbrott och inte inbrott. Material och maskiner tas med från arbetsplatsen. Olika metoder förekommer.

Avyttring av godset

Det stulna godset avyttras på olika sätt. Visst stöldgods säljs på marknader eller avyttras utomlands. En del stölder är beställningsarbeten där det stulna är sålt redan från början.

Vem stjäl?

Det är inte lätt att få fram ett säkert svar på frågan vem som stjäl. Det förekommer både interna och externa stölder, men det mesta tyder på att det är den externa brottsligheten som dominerar.

När?

De flesta brotten äger rum efter arbetstidens slut, under veckoslut och helger, under långledigheter och i viss mån under raster.

De känsligaste tiderna på dygnet är kl 16.00–20.00 och kl 04.00–06.00.

Motoriserad skjutgrind för passering av fordon. Flyttbar. Öppnas med ID06-kort.

Så här skyddar du arbetsplatsen mot stölder!

God ordning på byggarbetsplatsen gör att det är lättare att vara uppmärksam på om något fattas eller inte stämmer med hur det brukar vara. Det gör det svårare för tjuven.

Tydlig märkning av maskiner gör att dessa kan identifieras och återfås efter en stöld. Synlig märkning med dold transponder gör varan mindre stöldbegärlig.

Plöcka undan över natten. Låt inte byggmaterial ligga framme över natten i onödan. **Lås in** maskiner och utrustning över natten.

Exempel på skydd och metoder

Containersystem

Containern är utrustad med larm och beröringsfritt lås som öppnas med ID06-kort. Bara personer som har

rätt att hämta verktyg kan öppna.

Varje maskin kan utrustas med en dold RFID-tagget vilket innebär att maskiner

som tas ut registreras på den som hämtar ut den. När maskinen lämnas tillbaka återställs registreringen.

ID06-kort

ID06-kort är "nyckeln" till byggarbetsplatsen, bodar, containrar och dieseltankar. Alla som har uppgifter på bygget får ett ID06-kort. Systemet känner av vem som passerar ut och in. Det registrerar också vilka verktyg och maskiner som hämtas ut och av vem.

Stängsel

Mobilt byggstängsel runt byggarbetsplatsen försvårar åtkomsten av byggmaterial.

Dörrsystem

Dörren öppnas med ID06-kort. Inga nycklar behövs. Systemet passar till alla dörrar och vet vem som passerar ut och in på kontor och arbetsbodar.

Använd larm!

"Mitt bästa råd är att skaffa larm. Larm hjälper mot det mesta. Vi har till exempel inte haft något inbrott i larmade containrar. Just nu använder vi mobila detektorer, ett system som fungerar upp till 200 meter. Vi larmar kontoret och fem till sju containrar. När vi kommer längre fram i projektet flyttar vi in detektorerna i trapphusen eller andra lämpliga platser. Larm medför vissa kostnader, men fördelen är att dessa kostnader är kända och att larm ger inget produktionsbortfall. Stölder ger ju både okända kostnader och produktionsstopp."

Platschef

Var uppmärksam!

Ska stölder löna sig måste stöldgodset gå att sälja. Var uppmärksam! Rapportera till polisen om misstänkta varor är till salu. www.polisen.se

Vitvaror just in time

"Vi brukar montera in vitvaror dagen före inflyttning för att minimera stöldrisken. Leveransen kommer direkt före monteringen."

Platschef

Lås in arbetskläder

De kan användas som kamouflage av de som är ute efter att stjäla byggmaterial eller annat.

Läck inte information

Tystnadsplikt för alla på bygget avseende planerade leveranser, förvaring av levererat gods och utrustning och annan information som kan initiera stölder.

Om stöld inträffat

Det är bra att ha en rutin för hantering av stölder på arbetsplatsen. Där kan anges vad den som kommer först till platsen ska göra – dokumentera, ta foton, anteckna omständigheter, spår etcetera. Vem och vilka ska man rapportera till? Vem gör polisanmälan, vad ska den omfatta? Vem kontaktar försäkringsbolag etcetera?

Exempel på rutiner

Flera företag har utvecklat rutiner och checklistor för anmälan av stölder till polis och försäkringsbolag, till exempel har Peab ett egenutvecklat system för Polis- och Försäkringsanmälan (PoFa). SBUF har nyligen beviljat bidrag före att ta fram ett branschgemensamt system för elektronisk polisanmälan av stöld, inbrott och skadegörelse på byggarbetsplatser. Systemet planeras bli klart för användning i byggbranschen i början av 2014.

Polisanmäl alla brott

Ju mer kunskap som samlas om stölder desto bättre och effektivare åtgärder kan sättas in.

Ge fullständig information. Se till att få med all relevant information i polisanmälan. Använd checklistan som du finner i informationsskriften, "Stoppa Tjuven".

Skriv tydligt, polisen får ofta svårlästa handskrivna förteckningar över stulna maskiner.

Polisanmälan kan göras via internet, e-post, fax eller vid personligt besök.

SBUF®

Svenska Byggbranschens Utvecklingsfond, SBUF är byggbranschens egen organisation för branschgemensam forskning och utveckling.

Bakom SBUF står Sveriges Byggingustrier, VVS Företagen, Ledarna, Byggnads och SEKO. Besök oss gärna på www.sbuf.se för mer information.

Stölder på byggarbetsplatser är ett branschgemensamt problem som drabbar alla parter. SBUF gör en bred informationsspridning om projekt "Stoppa Tjuven" genom detta informationsblad som skickas ut med Byggnadarbetaren, VVS Forum och Byggingustrin.

SBUF stödjer forskning & utveckling

som leder till praktisk handling

Informationsmaterial om stölder på byggarbetsplatser

Förebygg stölder på byggarbetsplatsen.

Denna tidning är ett utdrag ur SBUF Projekt 11921 "Stoppa tjuven – nu har det gått för långt!" Huvudrapporten kan enkelt laddas ned från SBUF:s webbplats www.sbuf.se. Gå in under fliken projektregister och ange 11921 som sökord.

Stoppa Tjuven. Informationsskrift.

SBUF Projekt 11921 har även resulterat i en informationsskrift om hur man försvårar för tjuven på byggarbetsplatsen. Stoppa Tjuven (40 sidor). Informationsskriften kan beställas från BI FoU,

www.bygg.org under fliken Publikationer/Informationsskrifter-FoU

- Omfattning. Vad stjäls, vem stjäl, hur och när stjäls det?
- Konsekvenser. För arbetsplatsen, kostnader, förseningar, frustration.
- Skydd. Hur man planerar och genomför ett bra stöldskydd på arbetsplatsen.
- Polis och försäkringsbolag. En modell för samarbete med dessa redovisas.
- Informationsmaterial, innehåller bland annat en checklista hur man gör en polisanmälan.

Stoppa Tjuven. Webbfilm

En webbfilm har tagits fram om detta projekt och publicerats på YouTube (Använd sökordet "SBUF").

Du kan även använda QR-koden här nedan för att se filmen på din mobil eller surfplatta. Hämta först QR-kodscannern "I-nigma" på Google Play eller i-Tunes.

